

الله زلزال

تاریخ باغسازی

چاپ دوم

نویسنده:

قام ترنا

مترجمین:

محسن فیضی

عضو هیأت علمی

دانشگاه علم و صنعت ایران

حمیدرضا عظمتی

عضو هیأت علمی

دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی

سیر شناسنامه	: ترنر، تام، ۱۹۴۶-م.
عنوان و نام پدید آور	: Turner, Tom (Thomas Henry Duke)
مشخصات نشر	: تاریخ باغ سازی / تام ترنر؛ ترجمه حمید رضا عظمتی، محسن فیضی، ویراستار علمی بهاره طاهری؛ ویراستار ادبی یدالله بهمنی.
مشخصات ظاهري	: تهران: دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی، ۱۳۹۵.
شابک	: ۰۳۲۳-۰۶۹-۶۵۹۴-۶۹-۹
وضیعت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Garden history: philosophy and design, 2000 BC—2000 AD
موضوع	: باغ‌ها – تاریخ
موضوع	: Gardens – History
موضوع	: باغ‌ها – فلسفه -- تاریخ
موضوع	: Gardens – Philosophy – History
موضوع	: باغ‌سازی – تاریخ
موضوع	: Gardens – Design – History
شناسه افزوده	: عظمتی، حمید رضا، ۱۳۴۹، – مترجم
شناسه افزوده	: فیضی، محسن، ۱۳۳۸، – مترجم
شناسه افزوده	: دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
شناسه افزوده	: Shahid Rajaee Teacher Training University
ردہ بندی کنگره	: SB ۴۵۱/۴۵۱۳۹۵
ردہ بندی دیوبی	: ۷۱۲۰۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۲۸۹۱۸

عنوان	: تاریخ باغ سازی
ترجمه	: دکتر حمید رضا عظمتی، عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
ویراستار علمی	: دکتر محسن فیضی، عضو هیأت علمی دانشگاه علم و صنعت ایران
ویراستار ادبی	: یدالله بهمنی ، فاطمه جم
چاپ اول	: پاییز ۱۳۹۵
چاپ دوم	: زمستان ۱۴۰۰
انتشارات	: دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
لیتوگرافی و چاپ	: رجاء نقشینه، شریف
طراح جلد	: دکتر هادی عارفی
ناظر چاپ	: محمد معتمدی نژاد
کارشناس چاپ و صفحه‌آرا	: نیزه فیروزی
شماره‌گان	: ۱۰۰ جلد
قیمت	: ۱۲۵.۰۰۰ تومان
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۹۴-۶۹-۹

ISBN: 978-600-6594-69-9

کلیه حقوق این اثر برای مترجمین و دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی محفوظ است.

نشانی: تهران، لویزان – کد پستی ۱۵۸۱۱ - ۱۶۷۸۸ - صندوق پستی ۱۶۳ - ۱۶۷۸۵ - ۰۹ (۲۶۳۲) ۰۲۹۷۰۰۷۰، ۰۲۹۷۰۰۶۰ - ۰۲۹۷۰۰۴۲

تلفکس: ۰۲۹۷۰۰۴۲، پست الکترونیکی: [publish@sru.ac.ir](http://publish.sru.ac.ir)، وب سایت: <http://publish.sru.ac.ir>

فهرست مطالب

عنوان	صفحة
دیباچه	ت
مقدمه مترجمین	ذ
فصل اول / فلسفه طراحی	۱
فصل دوم / باغ‌های دوران باستان	۳۹
فصل سوم / باغ‌های کلاسیک	۸۹
فصل چهارم / باغ‌های اسلامی و آسیای غربی	۱۴۷
فصل پنجم / باغ‌های قرون وسطی	۱۹۷
فصل ششم / باغ‌های رنسانس	۲۴۵
فصل هفتم / باغ‌های باروک	۲۹۷
فصل هشتم / باغ‌های نئوکلاسیک و رمان蒂ک	۳۴۱
فصل نهم / باغ‌های التقاطی	۴۱۳
فصل دهم / باغ‌های انتزاعی و پسا انتزاعی	۴۶۷
منابع	۵۲۱
تصاویر رنگی	۵۲۵

مدرسه چهارباغ، اصفهان

ب

دیباچه

علاقه من به تاریخ باغداری از زمانی آغاز شد که در سال ۱۹۶۹ فرانک کلارک^۱ یک سری سخنرانی‌هایی برای آخرین گروه از دانشجویانش در دانشگاه ادینبورو^۲ ارائه نمود. این علاقه پس از آمدنم به بیرمنگام رشد کرد. از آنجاکه محل سکونتم را دوست نداشتم، ماشینم (یک وی دبلیوی سوسکی پر از تجهیزات کمپینگ) تبدیل به خانه سیاری شده بود که در سفرهای آخر هفته‌ام که اغلب به دیدار باغ‌های مختلف می‌گذشت، همراه من بود.

در سال ۱۹۷۴ هل موگاریچ^۳ از من درخواست کرد که یک کتاب راهنمای جهانگردان خارجی که به بریتانیا می‌آمدند بنویسم. من به عنوان بخشی از یک مقدمه تاریخی ۶ نمودار که نشان‌دهنده سبک ساخت باغ‌های بریتانیا بودند، رسم کردم. شاید در آن زمان نمودارهای جان کلادیوس لودون^۴ را دیده بودم (شکل ۸، ۱۹) اما در این باره مطمئن نیستم. پس از آن مدتی در دفتر سیلویا کرو^۵ در لندن برای بیل گیلیسپی^۶ کار می‌کردم و گاهی اوقات سوزان جلیکو^۷ برای صرف قهقهه نزد من می‌آمد. یکبار نظر او را در مورد نمودارهایی که می‌خواستم از آن‌ها در کتاب راهنمای استفاده کنم، پرسیدم. او برای مدتی به آن‌ها خیره شد و سپس گفت: «تام، اینا عالین!» اگر این تشویق سوزان نبود، بدون شک آن نمودارها وقتی که ناشر موعد چاپ کتاب راهنمای از قضیه پا پس کشید، به دست فراموشی سپرده می‌شدند.

وقتی همسرم لطف کرد و ۱۲ نمودار سبکی برای کتابم «طراحی باغ‌های انگلیسی: تاریخ و سبک‌های مختلف از ۱۶۵۰» کشید که در سال ۱۹۸۶ منتشر شد، آن نمودارها

^۱ Frank Clark

^۲ Edinburgh

^۳ Hal Moggaridge

^۴ John Claudius Loudon

^۵ Sylvia Crowe

^۶ Gillespie

^۷ Susan Jellicoe

دوباره جان گرفتند. این نمودارها تقریباً هر ۵ سال (معمولاً برای ارائه در سخنرانی‌هایی که برای دانشجویان تد فاوست^۱ در انجمان معماری انجام می‌دادم) مورد بازبینی قرار گرفته‌اند؛ مانند لایه میانی در یک درخت این نمودارها از زیرساختی چوبین (متن) در بخش درونی و بافتی بیرونی مانند تنہ درخت (مثال‌ها) برخوردار هستند. سخنرانی‌های من معمولاً به شکلی متعارف پیش می‌رفتند. مطلب ابتدا قرار بود از لودون آغاز گردد؛ اما به‌زودی درمی‌یافتم که برای بیان دیدگاه‌های لودون در بافتی معنادار، باید از ریشه-های باغداری در مصر باستان شروع کنم.

جستجو برای یافتن کتاب‌های مختلف در کتابخانه‌های متعدد، البته لذت‌بخش بود؛ اما به‌پایی دنباله‌روی از نمونه‌های لودون – و رفتن به مکان‌های موردنظر وی – و دیگر جهانگردان مطرح در تاریخ باغداری نمی‌رسید. رابت هولدن^۲ همیشه می‌گفت که من باید بیشتر به سفر بروم و راست هم می‌گفت. دیدار از باغ‌ها برایم تبدیل به چالشی آمادی^۳ و نوعی ماجراجویی شده بود. ایجاد ارتباط میان سفرهای من، عکس‌های سوزان جلیکو، مشاهده‌های دقیق جفری جلیکو^۴ و روایت‌های ماری – لئیس گوتئین^۵ – درحالی‌که اغلب به لودون نیز می‌اندیشیدم – برایم تبدیل به مشغله‌ای جذاب شد. نثر درخشنan و آزادی وی از پیش‌داوری‌های مرسوم، نمونه‌ای پیش رویم گذاشته بود که دوست داشتم از آن پیروی کنم.

از این چهار تن به خاطر همراهی‌شان متشکرم و می‌دانم که حضورشان تا چه اندازه سفرهایم را آسان‌تر کرده است. همسر لودون این گونه می‌نویسد:

«وی از سمت گرودنو به ویلنا رفت. مسیرش از کشوری می‌گذشت، مملو از بازمانده‌های ارتش فرانسه؛ مردان و اسبان مرده افتاده بر حاشیه جاده‌ها و گروه‌های وحشی نمای قزاق‌ها که کشور را درمی‌نوردیدند. هنگام ورود به کوسنو سه قزاق به دلیجان وی هجوم

¹ Ted Fawcett

² Robert Holden

³ Logistical

⁴ Geoffrey Jellicoe

⁵ Marie – Luise Gothein

آوردنده و تلاش کردن اسبانش را به تاراج ببرند؛ اما شلاق‌های راننده دلیجان و خدمتکاران ایشان را پس زد... او سپس به سمت مسکو حرکت کرد و در چهارم مارس ۱۸۱۴ پس از مواجهه با مشکلات بسیار در طول جاده به این شهر رسید. برای مثال دریکی از موارد هنگامی که دلیجان همسرم در برف بسیار سنگین گیر افتاده بود و اسب‌ها توان کشیدن آن‌ها را نداشتند، خدمتکاران با خونسردی تمام اسب‌ها را از دلیجان جدا کردنده و با خود بردنده تا فرای آن روز با اسب‌هایی تازه‌نفس بازگردند و از همسرم خواستند که تکوتنهای در دلیجان بنشینند و مطمئن باشد که اگر پنجره‌های دلیجان را خوب ببند و پرده‌های چرمی را پایین بکشد از خطر حمله گرگ‌ها در امان خواهد بود.»

نمی‌دانم گوته‌نین در فاصله سال‌های ۱۹۰۰ تا ۱۹۱۴ سفرهایش را چگونه انجام داده است؛ اما به احتمال زیاد باید از کشتی بخار، قطار، قطار شهری و تاکسی استفاده کرده باشد. جلیکو پیش از جنگ جهانی دوم از قطار و کشتی استفاده می‌کرد و پس از این دوره از هواپیما و اتومبیل هم استفاده نمود. من از یکی از مسیرهایی که او با قطار پیموده بود، رفتم و در راه خواهیدم؛ وقتی این نوشته او را خواندم خنده‌ام گرفت: «اگر سوار قطار اول وقت اینسبروک^۱ به سالزبورگ^۲ شدید، بیدار بمانید تا منظره زیبای ملک^۳ را از دست ندهید.» من از همان وسایلی استفاده کردم که جلیکو استفاده کرده بود و یک دوچرخه تاشو را هم به آن‌ها اضافه کردم. به‌غیراز برخی موارد که مشکلاتی پیش می‌آمد، دوچرخه‌سواری از خانه تا ایستگاه لندن و سپس^۴ ۴ ساعت بعدازآن طی مسیر ویا آپیا آنتیکا^۵ از فرودگاه چامپینو^۶ تا رم خوش می‌گذشت. برای یک دوچرخه‌سوار بهترین پایتخت‌های اروپایی آمستردام و کپنهاگ و بدترین آن‌ها آتن

^۱ Innsbruck

^۲ Salzburg

^۳ Melk

^۴ Via Appia Antica

^۵ Ciampino

است. جاده‌های آتن گرچه از جاده‌های لیسبون و پراگ (که پایین‌ترین مقام را در فهرست پایتخت‌های محبوب من به لحاظ برخورد مردم آن‌ها با دوچرخه‌سواران دارا هستند) بهترند؛ اما دارای شرایط نامساعدی مانند گرمای زیاد، گازهای خفه‌کننده، موتورسواران بی‌نظم و سگ‌های وحشی هستند که گویی میل آشکاری به انتقال مرض خود به دیگران دارند.

گروه دیگری که باید از آن‌ها تشکر کنم، دانشجویانی هستند که از سال ۱۹۹۵ همراه من به مطالعه این موضوع پرداخته‌اند به‌ویژه سرپرست آن‌ها به نام کمال مهدی^۱ که همسرم را ترغیب نمود تا مرا تشویق کند که کلاس تاریخ باグداری را دایر کنم. من از این کلاس لذت می‌بردم و چیزهای زیادی از دانشجویانم آموختم. همچنین از کارولین مالیندر^۲ که با پژوهش ما در سال ۱۹۹۶ آشنا شد و در سال ۲۰۰۴ آن را به مطبوعات معرفی کرد، تشکر می‌کنم. اتمام این کتاب ۳۰ سال زمان برده است؛ البته گاهی اوقات کار به جهات مختلفی کشانده شده یا گاهی کنار گذاشته می‌شد. یکی دیگر از دلایل تأخیر در انتشار کتاب انتظار ما برای انتشار لوح فشرده دائرۀ المعارف مرجع تاریخ باگداری (منتشرشده توسط Gardenvist.com در سال ۲۰۰۲) بوده است که شامل متن تاریخ هنر باگداری نوشته ماری - لوئیس گوتین (۱۹۲۸)، کتاب ۱۹۸۶ من، (طراحی باعهای انگلیسی) و حدود ۱۰۰ متن الکترونیک دیگر به انضمام مثال‌های بیشتر در ارتباط با نمودارهای موجود بود. خوانندگان این کتاب می‌توانند از این لوح فشرده استفاده کنند و برای دنبال کردن مطالب عنوان شده و یافتن مثال‌های بیشتر آن را به کار گیرند.

همچنین از همکارانم پروفسور مهرداد شکوهی^۳ برای تصحیحاتی که بر روی فصل ۴ انجام داده و مایکل لانکستر^۴ برای کمک‌هایی که در طول سالیان متتمادی به من داده

¹ Kemal Mehdi

² Caroline Mallinder

³ Mehrdad Shokoohy

⁴ Michael Lancaster

است و همچنین نظراتی که چند هفته پیش از مرگش در مورد نمودارها ابراز داشت ممنونم.

خوانندگان این کتاب می‌توانند از تارنمای www.gardenvisit.com و لوح فشرده برای کشف مطالب بیشتری در مورد طراحی باغ‌ها و معماری منظر استفاده نمایند.

بار و بنه سفر مورخ باغ در موکنای

